



Rozhovor s nevidomou absolventkou

Osudu navzdory

I když si Linda Albrechtová nejmíc přála stát se právníčkou, nakonec vystudovala bakalářský obor humanistika a poté magisterský a doktorský program sociální a kulturní antropologie. Příběh jejího studia je výjimečný. Linda Albrechtová dokázala vystudovat s těžkým zrakovým postižením v době, kdy žádné speciální pomůcky nebyly k dispozici. Díky své houževnatosti, síle, optimistickému pohledu na svět a přes svůj hendikep se jí podařilo studia úspěšně dokončit. Na univerzitě již zůstala, aby pomáhala stejně postiženým studentům studovat s mnohem menší námahou, než kterou před lety musela vynaložit ona.

Co vás odradilo od studia práv?

Během střední školy jsem si jakýkoliv text dokázala s pomocí několikanásobně zvětšující lupy přečíst. Ve čtvrtém ročníku, v lednu, mě ale srazilo auto a po těžkém otřesu mozku se mi zrak ještě výrazně zhoršil. Absolvovala jsem několik operací, ale v podstatě jsem přestala vidět. Z nemocnice jsem se nechala propustit týden před maturitou, a i když mi někteří doporučovali odložit ji na září, úspěšně jsem odmaturovala. Ale co teď? Můj plán, že ze mě bude výborná právníčka, se zhroutil. Kromě právnické jsem měla podanou přihlášku ještě na pedagogickou fakultu a na fakultu humanitních studií. Rozhodly jsme se s mamkou obvolat všechny fakulty a zjistit, co by se dalo dělat.

Jaké byly jejich reakce?

Nebudu tvrdit, že reakce byly vstřícné. Nikdo v té době zkušenosti s nevidomými na univerzitě neměl. Jen na fakultě humanitních studií nám vyšel vstřícný pan děkan Koutecký. Neviděl v tom problém a navrhl mi, ať si na přijímací zkoušky s sebou přivedu někoho, kdo mi zadání přečte. Šla se mnou mamka, vlastně to bylo

takové úsměvné, když jsme si tam vepředu špitaly. Ale dopadlo to dobře, ke studiu jsem byla přijatá.

Tím to ale teprve celé začalo, že?

No právě. Po prvotní euforii přišly otázky, jak to budu všechno zvládat. Už jen přesun mezi jednotlivými fakultami byl náročný. V tomhle ohledu mi pomohla babička, v té době už v penzi. Ráno mě vyzvedla, odvedla do školy, pak zůstala ve městě, a když bylo třeba, odvedla mě na další hodiny. Bylo otázkou pár měsíců, než jsem se seznámila se spolužačkami, které už si mě pak „vzaly na starost“, dovedly mě vždy, kam bylo třeba, a různě si mě mezi půlenými hodinami předávaly.

Jak jste řešila psaní poznámek? Měla jste už notebook?

Od doby, kdy jsem nastoupila na vysokou, se asistenční technologie pro nevidomé posunuly výrazně dopředu. Dnes mám mluvicí telefon, tablet, počítač. Tenkrát ale nic z toho nebylo. Požádala jsem si o mluvicí počítač, byl ale stolní, a ve škole mi tedy byl k ničemu. Přednášky jsem si nahrávala a teta s mamkou mi je

pak po večerech přepisovaly do počítače, abych si učivo mohla zpětně přehrávat pomocí hlasového výstupu. Nebylo to jako dnes, kdy si studenti píšou poznámky rovnou do notebooku. Všechny materiály, knížky nebo skripta jsme museli skenovat. Neexistovala žádná knihovna pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami nebo Informační a poradenské centrum, kde by dokumenty naskenovali za nás. Postupně se to ale začalo lépešit, na magisterském programu už jsem měla notebook, přednášky si v počítačích začínali psát i ostatní.

„Přednášky jsem si nahrávala a teta s mamkou mi je pak po večerech přepisovaly do počítače, abych si učivo mohla zpětně přehrávat pomocí hlasového výstupu.“

Jak vás vyučující zkoušeli?

Byli tací, kteří se divili, že jako nevidomá na fakultě vůbec studuju, ptali se, co jsem si to vymyslela. Většinou jsme se ale nějak domluvili – buď na ústním zkoušení, na možnosti, že se mnou test vyplní kantor, nebo na tom, že si s sebou můžu někoho přivést. To pro mě byla nejlepší varianta. Záleželo na tom, na koho člověk natrefil.

Setkala jste se během studia někdy s vyloženě negativní reakcí?

Toho jsem se nebála, pan doktor Koutecký mi už na začátku říkal, že kdybych se s něčím takovým setkala, ať se na něj obrátím, že to zařídí. Je ale pravda, že jeden vyučující byl velmi neochotný, když jsem ho prosila, jestli by mi nemohl poskytnout originál textu převedeného do formátu PDF. Nebyl naskenovaný jako text, ale jako obrázek, a já musela všech třicet stran znovu naskenovat a převést do textu. Vyučující mě odmítl s tím, že přes to nejede vlak, názor změnil, až když jsem se s tím obrátila na vedoucího katedry. Zpětně nad tím mávnu rukou, ale tehdy mě takové věci hodně mrzely. Přemýšlela jsem, jestli nemají vyučující pravdu a já na fakultě nemám co dělat.

Napadlo vás kvůli tomu někdy, že byste studia zanechala?

Ne, tím bych jen ukázala, že mají pravdu. Navíc humanistika jako obor nebyl pro mě až tak náročný. I když je pravda, že když jsem se dostala k předmětu logika, v němž je stěžejní naučit se řadu znaků, které odcítáče v počítači nepřečte, snadné to nebylo. Tehdy mi hodně pomohla doktorka Dostálová. Vzala si mě do kabinetu a asi půl dne se mnou všechny znaky cvičila. Klobouk dolů před ní. Bylo to našťěstí v prváku, kdy jsem ještě dokázala rozeznat velké znaky psané silnou fixou. Teď už vnímám víceméně jen obrisy.

Jak na své studium vzpomínáte?

Zpětně si říkám, že jsem si to mohla víc užít a tolik se nestresovat. Bylo nás nějakých pět, šest kamarádek a hodně jsme řešily, jestli už máme všechno hotové a kolik toho umíme. Ale bylo to fajn, po přednáškách jsme vždycky někam zašly a všechno jsme probraly.

Bylo těžké sehnat po studiu zaměstnání?

Měla jsem jasno v tom, že chci pomáhat zrakově postiženým. Takže jsem se hned po absolvování věnovala digitalizaci textů pro jedno občanské sdružení. Dnes jednak pracuji v Tyfloservisu jako instruktorka sociální rehabilitace pro nevidomé a učím informační technologie, speciální softwary a odcítáče pro zrakově postižené, a jednak pracuji na univerzitě v Informačním a poradenském centru.

Čemu konkrétně se tam věnujete?

Učila jsem, jak vůbec ke zrakově postiženým přistupovat, pomáhala jsem s digitalizací skript, vytvářela jsem metodiky, e-learningy a instruktážní videa. Dnes se spíše orientujeme na kariérní poradenství, abychom pomohli hendikepovaným studentům uplatnit se na trhu práce.